

Πρόταση για μια Πράσινη Φορολογική Μεταρρύθμιση στην Κύπρο

Θεόδωρος Ζαχαριάδης

ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Μέχρι σήμερα, το μεγαλύτερο μέρος των κυβερνητικών εσόδων – τόσο στην Κύπρο όσο και στην υπόλοιπη Ευρώπη – προέρχεται από τη φορολόγηση της εργασίας και του εισοδήματος. Δραστηριότητες που ρυπαίνουν το περιβάλλον ή ξοδεύουν σπάνιους φυσικούς πόρους δεν συνεισφέρουν ιδιαίτερα στα δημόσια έσοδα. Αυτή η κατάσταση θέτει σε κίνδυνο την απασχόληση και την οικονομική ανάπτυξη, ενώ έμμεσα επιβραβεύει την υπερεκμετάλλευση των φυσικών πόρων. Μια δημοσιονομικά ουδέτερη πράσινη (δηλαδή φιλο-περιβαλλοντική) φορολογική μεταρρύθμιση μπορεί να ανατρέψει αυτή την εικόνα, μετατοπίζοντας το βάρος της φορολογίας προς περιβαλλοντικά ζημιόγρονες δραστηριότητες. Σε αντίθεση με τους φόρους εισοδήματος και κατανάλωσης ή τις ασφαλιστικές εισφορές, οι περιβαλλοντικοί φόροι στρεβλώνουν λιγότερο την οικονομική δραστηριότητα και ταυτόχρονα μειώνουν τη χρήση ενέργειας και φυσικών πόρων.

Η μεταρρύθμιση αυτή είναι επίκαιρη και στην Κύπρο στην τωρινή οικονομική συγκυρία, καθ' ότι η χώρα αφενός χρειάζεται μέτρα που θα τονώνουν την οικονομική ανάπτυξη χωρίς να θέτουν σε κίνδυνο τη δημοσιονομική σταθερότητα και αφετέρου είναι δεσμευμένη να συμμορφωθεί με τις ενεργειακές και περιβαλλοντικές της υποχρεώσεις εντός της ΕΕ. Οι «πράσινοι φόροι» μπορούν να συμβάλουν και στους δύο αυτούς στόχους. Το άρθρο προτείνει τη σταδιακή υιοθέτηση, από το 2018 μέχρι το 2023: α) ενός φόρου εκπομπών άνθρακα για τους τομείς της οικονομίας που δεν υπάγονται στο ευρωπαϊκό σύστημα εμπορίας εκπομπών, β) μιας χρέωσης στο νερό ύδρευσης και άρδευσης που να παίρνει υπόψη το κόστος της σπανιότητας του νερού και γ) ενός «φόρου ταφής απορριμμάτων» για τα απόβλητα που οδηγούνται σε σκουβαλότοπους.

Το άρθρο εκτιμά τα περιβαλλοντικά οφέλη και την αύξηση στα δημόσια έσοδα από την υιοθέτηση αυτών των πράσινων φόρων και αποτιμά, στο μέτρο του δυνατού, τις πιθανές επιπτώσεις στην ανταγωνιστικότητα των επιχειρήσεων και την εισοδηματική ανισότητα. Το δεύτερο σκέλος της μεταρρύθμισης αυτής, δηλαδή πώς θα αξιοποιηθούν τα αυξημένα δημόσια έσοδα για να τονωθεί η απασχόληση και να βοηθηθούν τα οικονομικώς ευάλωτα νοικοκυριά, θα πρέπει να εξεταστεί σε χωριστή μελέτη.